

unicef

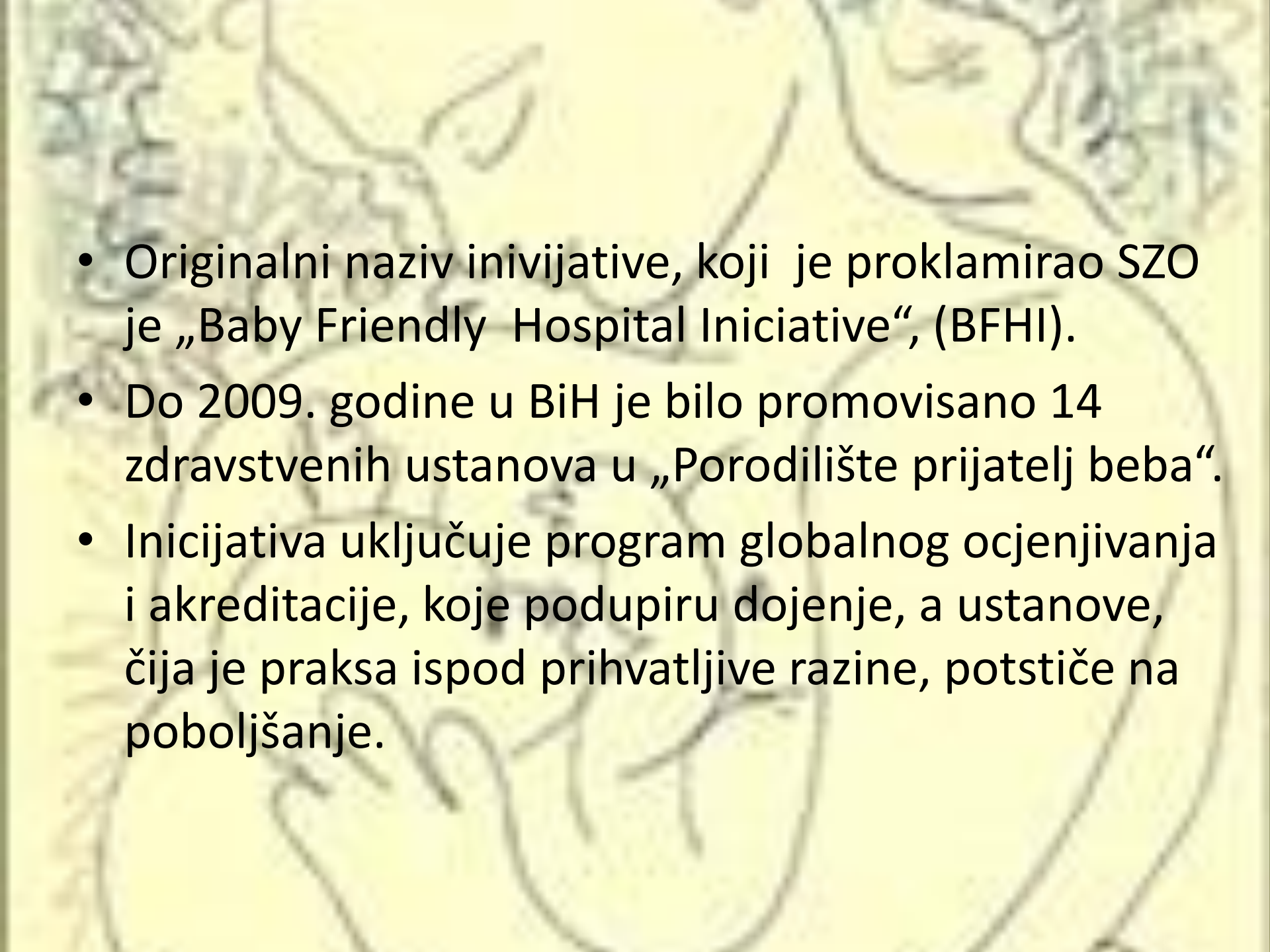
The Baby Friendly Initiative

INICIJATIVA „PORODILIŠTE PRIJATELJ DJECE“ DIO GLOBALNE STRATEGIJE

Prim. dr M. Puzić

UVOD

- Riječ je o globalnoj inicijativi SZO i UNICEFa sa namjerom da svakom djetetu pruži najbolji početak života na način da u zdravstvenim ustanovama i u zajednici stvara odgovarajuće uvjete, kojima se propagira dojenje, kao standard.
- Inicijativa je pokrenuta 1991. godine i do 2004. godine, kada je 19.000 zdravstvenih ustanova širom svijeta dobilo titulu „Porodilište prijatelj beba“.

-
- Originalni naziv inicijative, koji je proklamirao SZO je „Baby Friendly Hospital Initiative“, (BFHI).
  - Do 2009. godine u BiH je bilo promovisano 14 zdravstvenih ustanova u „Porodilište prijatelj beba“.
  - Inicijativa uključuje program globalnog ocjenjivanja i akreditacije, koje podupiru dojenje, a ustanove, čija je praksa ispod prihvatljive razine, potstiče na poboljšanje.

CILJ

- Cilj inicijative je provođenje „10 koraka prema uspješnom dojenju“ i prekidanje prakse distribuiranja, donacija ili prodaje nadomjestaka za majčino mlijeko po diskontnim cijenama u zdravstvenim ustanovama.
- Inicijativa pruža okvir koji majkama omogućava da staknu vještine potrebne da isključivo doje tokom prvih šest mjeseci, te nastave dojiti uz dohranu do dvije godine života djeteta pa i duže.

10 KORAKA KA USPJEŠNOM DOJENJU

10 Steps to Successful Breastfeeding

The longer a baby is breastfed, the greater the benefit.

- 1** Have a written breastfeeding policy that is routinely communicated to all health care staff
- 2** Train all health care staff in skills necessary to implement this policy.
- 3** Inform all pregnant women about the benefits and management of breastfeeding.
- 4** Help mothers initiate breastfeeding within an hour of birth.
- 5** Show mothers how to breastfeed and how to maintain lactation, even if they should be separated from their infants.
- 6** Give newborn infants no food or drink other than breastmilk, unless medically indicated.
- 7** Practice “rooming in” by allowing mothers and infants to remain together 24 hours a day.
- 8** Encourage breastfeeding on demand (based on infant’s feeding cues).
- 9** Give no artificial teats, pacifiers, dummies, or soothers to breastfeeding infants.
- 10** Foster the establishment of breastfeeding support groups and refer mothers to them on discharge from the hospital or birthing center.

The Ten Steps to Successful Breastfeeding form the basis of the Baby-Friendly Hospital Initiative, a worldwide breastfeeding quality improvement project created by the World Health Organization and the United Nations Children’s Fund.

St. Mary’s Hospital upholds the WHO International Code of Marketing of Breastmilk Substitutes by offering education and educational materials that promote human milk rather than other infant foods or drinks, and by refusing to accept or distribute free or subsidized supplies of breastmilk substitutes, nipples, and other feeding devices.

**St. Mary’s
Hospital**

Maternal Care

AN AFFILIATE OF HOSPITAL SISTERS HEALTH SYSTEM

PORODILIŠTE PRIJATELJ BEBA

- Porodilište prijatelj beba pruža i majkama, koje ne doje, da donesu ispravne odluke i da se brinu o svojoj djeci na najbolji mogući način.
- Globalna strategija poziva na provođenje inicijative uvrštavanja dojenja u edukaciju zdravstvenih djelatnika i bolje vođenje statističkih podataka o dojenju.

INNOCENTI DEKLARACIJA

- 1991. godine kreatori zaštite dječijih prava u Firenci objavili su zaključke sročene kao „Deklaracija innocenti“, koja je na 44. Sjednici SZO usvojena kao osnova za međunarodnu zdravstvenu politiku.

PREPORUKE DEKLARACIJE

- Sva porodilišta treba da se pridržavaju 10 koraka do uspješnog dojenja.
- Poduzeti mjere da se međunarodni kodeks ugradi u pozitivne zakone zemlje.
- Donijeti zakone koji će štititi pravo žena na dojenje.
- Obrazovati lokalne zajednice da vrednuju doprinos dojenja zdravlju vlastite djece, a na taj način zdravlju zajednice i cijelog svijeta.
- Institucije treba da olakšaju zadatak materinstva pozitivnim odnosom zdravstvenih radnika i efikasnom akušerskom službom.
- Mobilizirati zdravstveni i politički sistem za osnovu zdravstvene zaštite, obrazovanje i operacionalizaciju.

Uslovi za provođenje programa BFHI:

- Za uspješno provođenje programa potrebna je istinska opredijeljenost osoblja koje u njemu učestvuje.
- Potrebna je dobra organizaciona shema koju provode zdravstveni radnici. To uključuje akušere, babice, neonatologe u bolničkim odjelima, pedijatre, patronažne i pedijatrijske sestre u vanbolničkim ustanovama.

Uslovi za provođenje programa BFHI:

- Također inicijativa zahtjeva i tehničke uvjete počevši od porođajnih sala do adekvatnih prostoriya za smještaj majke i djeteta.
- Edukacija iz BFHI izvodi se prema principima promocije, podrške i unapređenja dojenja, što je zadatak Komiteta BF-a.

CERTIFIKAT BF

- Pri procjeni (assessment) rodilišta-bolnice, svi zdravstveni radnici moraju imati ovaj certifikat kako bi dokazali da su prošli kroz i usvojili ove principe.
- Ponovna procjena (Reassessment) Bolnice prijatelj beba poželjno je da se vrši svake treće godine. Takvi kolektivi moraju svoj rad i dalje zasnivati na usvojenim principima. Ukoliko se u tome ne istraje, status BFH se oduzima.
- Osnova BFHI je usvojiti provođenje 10 koraka ka uspješnom dojenju.

KORAK 1.

- Imati ispisana pravila koja su uvijek dostupna cjelokupnom zdravstvenom osoblju.

Pravila pomažu:

- Da se osigura dosljedna i djelotvorna skrb za majku i dijete.
- Da se osiguraju standardi koji se mogu mjeriti.
- Da se podržavaju postupci i akcije kojima se podupire dojenje.

KORAK 2.

- Poučiti zdravstveno osoblje vještinama potrebnim za primjenu tih pravila.
- Koristiti komunikacijske vještine u razgovoru sa trudnicama, majkama i kolegama na poslu.
- Primjenjivati 10 koraka ka uspješnom dojenju i pridržavati se Međunarodnog kodeksa o načinu marketinga i prodaje nadomjestaka za majčino mlijeko.
- Sa trudnicama razgovarati o važnosti dojenja i kada početi.
- Omogućavati kontakt „koža na kožu“ i rani početak dojenja.

KORAK 2.

- Pomoći majci da nauči staviti dijete na dojku i da nauči tehniku ručnog izdavanja.
- Razgovarati sa majkom o mogućoj potpori dojenju po izlasku iz rodilišta.
- Prepoznati praksu, kojom se podupire dojenje, kao i onu koja ga ometa.
- Ovo je najvažniji korak globalne strategije u cilju promicanja, zaštite i podupiranja dojenja, te zaštite prava zaposlenih žena na majčinstvo. Globalna politika podržava nacionalne politike, zakone i programe. Cilj globalne strategije je da optimalnom prehranom poboljša uhranjenost, rast, razvoj, zdravstveno stanje, a time i preživljavanje dojenčadi i male djece.

KORAK 3.

- Informisati sve trudnice o prednostima majčinog mlijeka i o tome kako se doji.
- Trudnice trebaju tačne informacije, koje ne promovišu neki komercijalni proizvod, kao što su pripravci za dojenčad.
- Ako trudnice ne razgovaraju o tim temama sa educiranim zdravstvenim djelatnikom, mogle bi donositi odluke na osnovu pogrešnih informacija.

KORAK 4.

- Pomoći majkama da doje već pola sata nakon djetetova rođenja.
- Staviti djecu u kontakt „koža na kožu“ sa majkom odmah nakon rođenja najmanje sat vremena i podsticati majku da nauči prepoznati kada su djeca spremna za dojenje.
- Kontakt „koža na kožu“ pomaže :
  - ✓ Utopljavanje i sprječavanje pothlađivanja djeteta uz stabilizaciju otkucaja srca i disanja;
  - ✓ Upoznavanje majke i djeteta,
  - ✓ Započinjanje dojenja.
- Ako majci ili djetetu zatreba liječnička pomoć odmah nakon poroda, ovaj korak se može započeti neposredno po stabilizaciji stanja.

KORAK 5.

- Pokazati majkama kako se doji i kako će sačuvati izlučivanje mlijeka, čak i ako su odvojene od svoje dojenčadi.
- Neke majke nisu imale priliku vidjeti dojenje u svojoj obitelji ili okolini i kada im se ukaže na neke osnovne stvari dojenje će im ići lakše.
- Pokazati da položaj djeteta treba da bude takvo da uho, rame i kuk djeteta budu u ravnini, da vrat djeteta nije iskrivljen ili nagnut naprijed ili jako unatrag.
- Da je tijelo bebe blizu majčinom tijelu tako da se dijete primiče dojci, a ne obratno.
- Da su glava i ramena bebe poduprti, a ako je dijete tek rođeno da je poduprto cijelo tijelo, te okrenuto licem prema dojci, tako da nos bude u visini bradavice i ne dodiruje dojku.

KORAK 5.

Ako majka izdaja mlijeko, kako joj pomoći?

- Potaknuti da mlijeko poteče,
- Pronaći mliječne kanale,
- Pritisnuti dojku iznad kanala i ponavljati to isto u svim dijelovima dojke.
- Ako postoji zapreka i medicinska opravdanost da majka ne doji, majka treba znati koja je vrsta zamjene prihvatljiva, finansijski moguća, održiva i sigurna u njenoj situaciji.
- Dati informaciju kako doći do zamjenske hrane, te je pripremati i davati djetetu na siguran način.

KORAK 6.

- Ne davati dojenčadi nikakvu drugu hranu ili piće, samo majčino mlijeko, osim ako to nije medicinski opravdano.

Zašto je važno samo davati majčino mlijeko?

- To je idealan gradivni materijal za mladunčad svoje vrste,
- Štiti djetetov odbrambeni sistem, kao neko cjepivo,
- Jeftina i uvijek dostupna hrana,
- Ne podliježe kvarenju, posebnom čuvanju i spremanju.

KORAK 7. I 8.

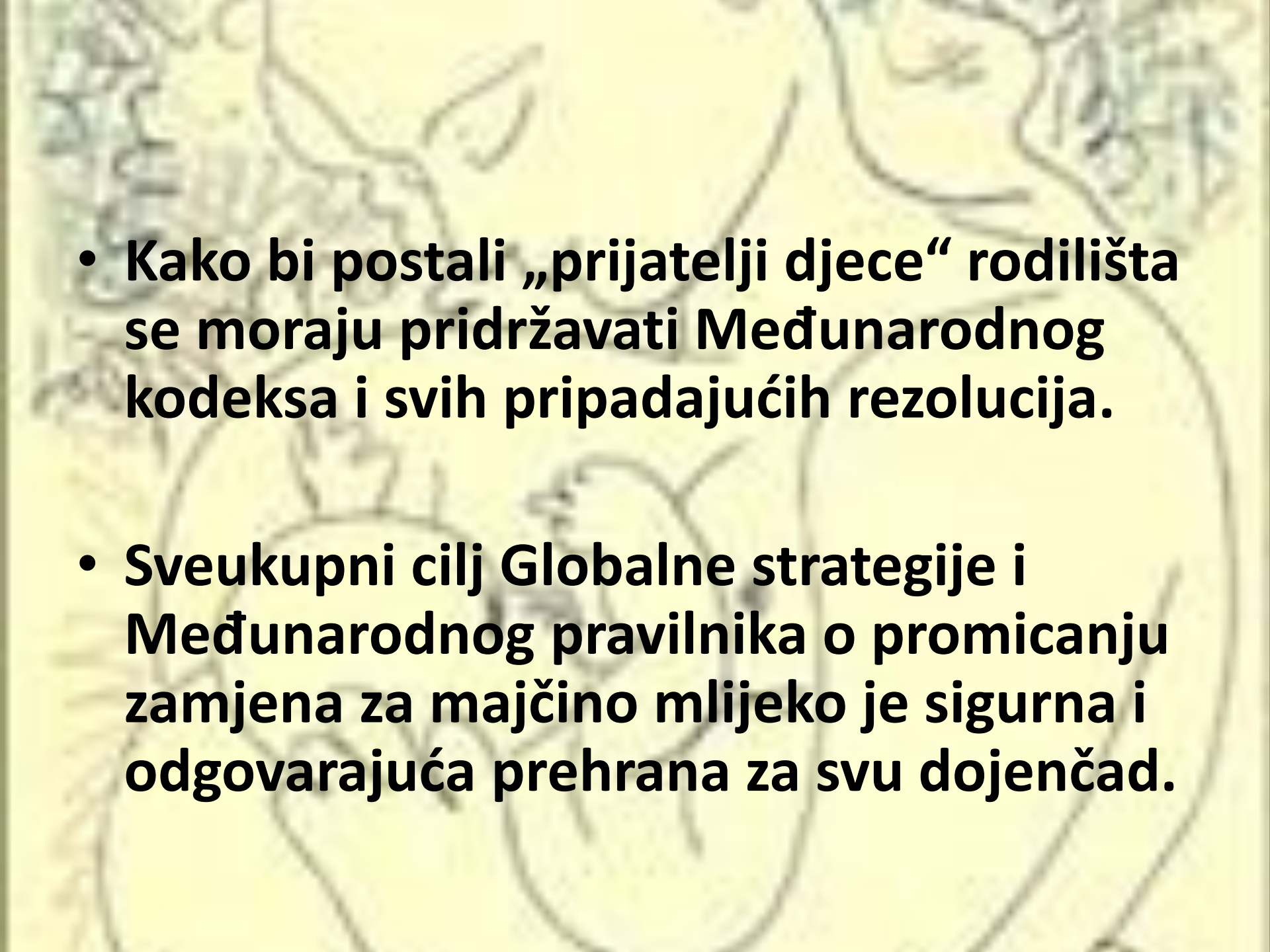
- Omogućiti majkama i djeci „Rooming in“.
- Važnost ovog koraka je da je majka sa djetetom 24 sata na dan. Pomaže joj da nauči znakove gladi djeteta povezane sa željom za hranjenje, te kako ispravno skrbiti za dijete. Bolje je da dijete doji prema tim znacima (hranjenje na zahtjev djeteta), a ne prema nekom rasporedu, a što je 8. korak-poticati majku da doji na djetetovo traženje.

KORAK 9.

- Ne davati dude i dude-varalice djeci koja doje.
- Korištenje duda i duda-varalica može:
  - ✓ Omesti dijete dok ovo uči sisati,
  - ✓ Loše utiče na proizvodnju mlijeka,
  - ✓ Ukazuje da je majci ili zdravstvenom radniku teško brinuti za dijete, te da im je potrebna pomoć.

KORAK 10.

- Poticati osiguravanje grupa za potporu dojenju i uputiti majke na njih pri izlasku iz rodilišta ili bolnica.
- Pitanje: Gdje bi u ovoj zajednici mogli pronaći potporu po izlasku iz rodilišta?
- Mogući odgovori:
  - -roditelji,
  - - prijatelji,
  - - zdravstveni djelatnici,
  - -organizirane skupine za dojenje i savjetnici,
  - -neformalne ili dobrovoljne skupine za potporu dojenju i savjetnici,
  - -neke službe u zajednici.

-
- A faint, light-colored line drawing in the background shows a woman from the chest up, holding a child. The woman's face is partially visible, and she appears to be looking towards the child. The child is being held in her arms, and their head is visible. The drawing is simple and serves as a background for the text.
- **Kako bi postali „prijatelji djece“ roditelji se moraju pridržavati Međunarodnog kodeksa i svih pripadajućih rezolucija.**
  - **Sveukupni cilj Globalne strategije i Međunarodnog pravilnika o promicanju zamjena za majčino mlijeko je sigurna i odgovarajuća prehrana za svu dojenčad.**